

Sygn. akt VIII Gz 158/16

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak

Sędziowie: SO Patrycja Baranowska (spr.)

SSR del. Anna Górnik

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2016 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. M.

przeciwko T. U.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 lutego 2016 roku, sygn. akt V GC 628/15

postanawia :

oddalić zażalenie.

SSO Patrycja Baranowska SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSR del. Anna Górnik

UZASADNIENIE

W dniu 16 lutego 2016 roku w sprawie o sygn. akt V GC 628/15 Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim wydał wyrok, w których uwzględnił powództwo w całości, zaś w pkt II zawarł orzeczenie o nieobciążeniu pozwanej kosztami procesu na rzecz powoda.

Odstępując od obciążenia pozwanej kosztami procesu, jako strony przegrywającej spór Sąd powołał się na art. 102 k.p.c.. Sąd wskazał, że w przedmiotowej sprawie pozwana w sposób dostateczny wykazała, że jej sytuacja majątkowa jest bardzo ciężka, a wręcz krytyczna. Pozwana przedstawiła dokumentację komorniczą, która wskazuje na toczące się postępowanie komornicze zmierzające do wyegzekwowania należności zasądzonych nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 11 sierpnia 2014 roku w sprawie o syn. akt V GNc 1604/14 od dłużnika Z. B.. Sąd podał, że pozwana wskazała, iż posiada długi w wysokości 122.000,00 zł, obecnie jest na zasiłku dla bezrobotnych, mąż jest na emeryturze oraz pracuje dorywczo. Ciężka sytuacja finansowa zmusiła ją również do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. Sąd wskazał, że odstępując od obciążenia pozwanej kosztami procesu miał na względzie, iż sytuacja życiowa pozwanej wynika z postępowania innego dłużnika, który nie wywiązał się ze swoich kontraktów.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył powód. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik rozstrzygnięcia w postaci błędnego zastosowania art. 102 k.p.c. oraz niezastosowania art. 98 §1 k.p.c. na skutek uznania, że trudna sytuacja majątkowa pozwanej jest wystarczającą przesłanką dla nieobciążania jej kosztami postępowania, w sytuacji, gdy przesłanka ta nie może stanowić samodzielnej

podstawy odstąpienia od obciążenia przegrywającego sprawę kosztami, w szczególności biorąc pod uwagę fakt, iż przez dwa lata od powstania wierzytelności pozwana unikała kontaktu z powodem mimo kierowania do niej wezwań do zapłaty.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji od pozwanej na rzecz powoda.

Powód wniósł również o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego od pozwanej na rzecz powoda.

W uzasadnieniu powód podał, że trudna sytuacja ekonomiczna pozwanej nie może być podstawą nieobciążania pozwanej kosztami na podstawie art. 102 k.p.c.. Powód podnosił, że wierzytelność powoda stała się wymagalna w dniu 4 lutego 2014 roku, tj. w momencie kiedy działalność gospodarcza funkcjonowała a pozwana zawierała nowe kontrakty. Od momentu powstania zobowiązania pozwana prowadziła działalność jeszcze przez dwa lata, co umożliwiło jej spłacenie wierzytelności.

Ponadto powód wskazał, że gdyby pozwana podjęła jakąkolwiek próbę kontaktu z powodem, w szczególności zaś ustosunkowała się do wezwania do zapłaty, strony miałyby szansę rozwiązać spór polubownie.

Tym samym w ocenie powoda zwolnienie pozwanej od kosztów procesu jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne. Wywody i ustalenia zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia uznać należało za prawidłowe. Argumentacja przedstawiona przez powoda nie zasługuje na uwzględnienie i w żadnym przypadku oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy nie podważa. Art. 98 § 1 k.p.c. statuuje zasadę, zgodnie z którą strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić koszty procesu na żądanie strony wygrywającej. Natomiast w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami (art. 102 k.p.c.). Z reguły to wynik procesu decyduje więc o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Obowiązek ów powstaje pomiędzy stronami postępowania, w zależności od tego, która z nich i w jakim stopniu uległa co do swoich roszczeń. Przytoczony wyżej przepis art. 102 k.p.c. daje możliwość odstąpienia od nałożenia na stronę obowiązku zwrotu kosztów procesu, ustawodawca pozostawił jednak sądowi swobodną ocenę w ustaleniu, czy w konkretnej sprawie zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”. Należy zwrócić uwagę, iż art. 102 k.p.c. nie podlega wykładni rozszerzającej i wyklucza uogólnienie, może być natomiast stosowany w zależności od konkretnego przypadku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1981 r., IV PZ 11/81 LEX nr 8307).

W celu zastosowania art. 102 k.p.c. sąd winien oceniać całokształt okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej) strony. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974, II CZ 223/73 LEX nr 7379). Podstawę zastosowania art. 102 k.p.c. stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Ponadto, o tym czy wystąpił szczególny przypadek uzasadniający odstąpienie od zasądzenia kosztów na rzecz przeciwnika decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 roku, III CZ 10/12 ocena, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy. W związku z tym może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy nie sposób podzielić poglądu powoda jakoby w niniejszej sprawie doszło do nieprawidłowego zastosowania przez Sąd art. 102 k.p.c.. Wskazać bowiem należy, że oceniając

sytuację, w której znalazła się pozwana Sąd pierwszej instancji brał pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Sąd odwoławczy ponownie zanalizował obecną sytuację pozwanej. Wziął więc pod uwagę fakt, że pozwana w chwili obecnej jest osobą bezrobotną, zawiesiła działalność gospodarczą, poza tym jej mąż jest emerytem, zaś zapas finansowa, w której znalazła się jest wynikiem braku zapłaty przez kontrahenta kwoty przekraczającej 200.000,00 zł. Nadto uwzględnił, że pozwana posiada zadłużenie wobec innych podmiotów na kwotę przekraczającą 100.000,00 zł. Wbrew twierdzeniom skarżącego trudno przyjąć aby sytuacja pozwanej nie zaliczała się do szczególnej. Sąd uznał, że za skorzystaniem z art. 102 k.p.c. przemawia również wiek pozwanej, która nie jest już osobą młodą, mogącą podjąć każdą pracę. Poza tym postawa pozwanej w procesie, deklaracja spłaty długu w ratach po 150,00 zł miesięcznie również przemawia za tym, że najbardziej pożądanym rozwiązaniem przy rozstrzygnięciu o kosztach procesu w niniejszej sprawie, w ocenie Sądu drugiej instancji, było zastosowanie zasady słuszności wyrażonej w art. 102 k.p.c. W świetle zaprezentowanej argumentacji i wobec braku podstaw do kwestionowania wydanego przez Sąd Rejonowy orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., zażalenie należało oddalić.

SSO Patrycja Baranowska SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSR del. Anna Górnik

Sygn. akt VIII Gz 158/16

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)